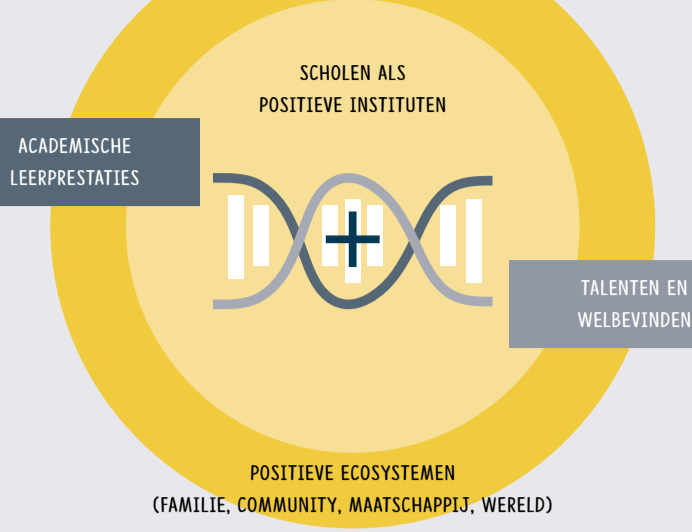

POSITIEF ONDERWIJS

1 WAT IS HET?

POSITIEF ONDERWIJS IS EEN MANIER VAN WERKEN IN HET ONDERWIJS WAARBIJ DE SCHOOL VOOR LEERLINGEN NADRUKKELIJK NIET ALLEEN EEN PLEK IS OM JE ACADEMISCH EN VAKTECHNISCH TE ONTWIKKELEN, MAAR OOK OM ALS PERSOON TE GROEIEN. Door bijvoorbeeld je eigen sterktes te ontdekken, vriendschappen te leren ontwikkelen en onderhouden, veerkrachtig te worden... Concepten uit de positieve psychologie hebben bij Positief Onderwijs een prominente plek in school. Er is aandacht voor zowel de leerprestaties als voor welbevinden en floreren. Die twee gaan hand in hand.

2 WAAR HEFT POSITIEF ONDERWIJS BETREKKING OP?

(COGNITIEVE, ACADEMISCHE) VAKKEN
Lezen / (digitale) geletterdheid
Wiskunde/
rekenvaardigheid
Natuur-, scheikunde, biologie
Talen
Mens en maatschappij
Vaktechniek en bekwaamheid

WELZIJN
Groeimindset
Positieve emoties
Betrokkenheid
Betekenis- en zingeving
Positieve relaties

PERSOONLIJKE KWALITEITEN EN TALENTEN
Veerkracht
Sociale intelligentie
Doorzettingsvermogen
Eerlijkheid
Vergeving

POSITIEVE SCHOLEN
Onderwijsinstellingen waar een positieve insteek en mindset herkenbaar is in alle facetten van de school. In de lessen, maar ook in de manier waarop bijvoorbeeld wordt samengewerkt tussen docenten, of in de staf. Echt positief onderwijs ontstaat als iedereen meedoet: leraren, studenten, (mede) opvoeders, administratief personeel, specialisten, kantinepersoneel, beheerders, facilitair personeel, managers,

POSITIEF ECOSYSTEEM
Het grotere ecosysteem van de school: ouders, naschoolse programma's, zorgpartners, de wijk of gemeenschap waar de school onderdeel van is. Naarmate ook daar een positieve ondertoon is, staat het onderwijs sterker.

3 WAT ZIJN MANIEREN OM TE WERKEN AAN POSITIEF ONDERWIJS?

OPLEIDEN VAN ONDERWIJZEND PERSONEEL
Positief Onderwijs begint met het opleiden van leerkrachten/docenten en ander onderwijzend personeel in thema's zoals positieve psychologie, sterke punten en veerkracht en het ontwikkelen van vaardigheden en ideeën om deze in de les een plek te geven. Vanzelfsprekend is hier ook aandacht voor de talenten en het welbevinden van de leerkrachten zelf.

ONTWIKKELING VAN CURRICULUM
Scholen die met Positief Onderwijs aan de slag gaan doen dat niet met een paar losse lessen. Ze ontwikkelen een curriculum gericht op het ontwikkelen van sleutelcompetenties voor het leven (zoals veerkracht, omgaan met emoties, doelen stellen, positieve relaties ontwikkelen, zelfkennis...). Er zijn inmiddels veel wetenschappelijk onderbouwde leerlijnen beschikbaar, voor diverse soorten leerlingen en onderwijs.

MEET- EN BEOORDELINGSINSTRUMENTEN
'Meten is weten'. En dat geldt bij Positief Onderwijs ook. Er bestaan diverse hulpmiddelen om het welzijn van jongeren in kaart te brengen in school. Een mooi voorbeeld is de in de VS ontwikkelde vragenlijst ontwikkeld door Characterlab. Leerkrachten kunnen hiermee verschillende karaktereigenschappen van hun leerlingen meten zoals zelfbeheersing, optimisme, dankbaarheid en sociale intelligentie. Maar er zijn natuurlijk legio andere voorbeelden van bruikbare tools.

AANDACHT VOOR POSITIEVE RELATIES
Positief onderwijs is niet alleen gericht op het individu. Sterker nog: er is heel gericht aandacht voor het ontwikkelen van relaties en samenwerking op een zodanige manier dat de school een fijne plek is om te zijn, maar ook een plek om jezelf in interactie met anderen verder te ontwikkelen. Bij scholen die hier werk van maken is dus aandacht voor zaken als effectief luisteren, ontwikkelen van vertrouwen en empathie, ontvangen en geven van feedback, accepteren en vieren van verschillen en het verbeteren van communicatieve vaardigheden van zowel leerlingen, docenten als andere betrokkenen in de school.

ORGANISATIE-ONTWIKKELING
Positief Onderwijs - interventies zijn het meest effectief als het hele schoolsysteem mee-ontwikkelt. Met behulp van positieve organisatie-ontwikkelingsaanpakken kun je met betrokkenen in de school werk maken van het doorontwikkelen van de school als 'positief instituut'. Denk bijvoorbeeld aan het herontwerpen van de gesprekken-cyclus van docenten en managers (zodat ook daar oog is voor talenten) of in gesprek met ouders de ouderparticipatie doorontwikkelen met het oog op het versterken van Positief Onderwijs. Naarmate meer aspecten van het schoolsysteem consistent zijn met het idee van Positief Onderwijs zal dit sterker uit de verf komen.

4 WERKT HET?

Er is, met name onder leiding van prof. Martin Seligman, veel onderzoek gedaan naar de effectiviteit van Positief Onderwijs. Hierin rapporteren leerlingen die positief onderwijs volgen een hogere mate van (levens)geluk, dankbaarheid, zelfkennis en doorzettingsvermogen. Ze kunnen ook beter het welbevinden, weerbaarheid en de sterke punten van vrienden inschatten. Dit leidt tot verbeterde relaties met leeftijdsgenoten en een groter gevoel van acceptatie en inclusie op scholen.

Belangrijk is bovendien dat verschillende studies erop wijzen dat wanneer leerlingen meer van die 'positieve' vaardigheden ontwikkelen, hun schoolprestaties ook verbeteren. Een verhoogd gevoel van welzijn bij jongeren is in verschillende studies gerelateerd aan betere leerresultaten, maar ook aan bijvoorbeeld: succes in het werk, economische participatie en empowerment, algehele gezondheid, bereidheid tot levenslang leren en minder risicovol gedrag.

5 ONDERZOEK LAAT ZIEN DAT STERKER WELBEVINDEN VAN JONGEREN..:

LEIDT TOT VERBETERING VAN SCHOOLPRESTATIES

BIJDRAGT AAN BETERE LICHAAMELIJKE GEZONDHEID OP VOLWASSEN LEEFTIJD

CREATIVITEIT BEVORDERT

SOCIALE COHESIE VERSTERKT

GOED BURGERSCHAP AANMOEDIGT

LEIDT TOT EEN HOGER INKOMEN OP VOLWASSEN LEEFTIJD

EEN TEGENGIF IS TEGEN JEUGDDEPRESSIE

RISICOVOL GEDRAG VERMINDERT

6 WAAROM NU?

In de afgelopen 50 jaar zijn de materiële levensomstandigheden in het grootste deel van de wereld verbeterd, maar ons welzijn is haast ongewijzigd gebleven. In diezelfde tijd is depressie in een alarmerend tempo toegenomen. De gemiddelde leeftijd waarin depressie zich voor het eerst manifesteert, is van volwassenheid naar de vroege adolescentie opgeschoven.

Mentale aandoeningen zoals depressie, angst en concentratiestoornissen leiden bij leerlingen dikwijls tot lagere cijfers, meer absentie, minder vermogen tot zelfbeheersing en -sturing, en hogere schooluitval. Niet alleen leerlingen hebben hier last van, ook onder leraren is het niveau van stress en burnout soms hoog.

De Wereldgezondheidsorganisatie schat dat tegen 2030 psychische problemen zoals depressie bij de meest voorkomende ziekten zullen horen – wat een chronische en zware belasting voor het gezondheidsstelsel in onze ontwikkelde wereld zal betekenen. Het is daarom echt de moeite waard in te steken op preventie.

Bovendien zou je je kunnen afvragen: is het niet logisch dat de systemen en instellingen die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en opvoeding van jonge mensen zich ook richten op het bevorderen van hun welzijn? Om te kunnen floreren in de maatschappij heb je meer nodig dan alleen academische kennis en vaardigheden. Hoort het er niet gewoon bij dat we in het onderwijs ook werken aan bekwaamheden die helpen een gelukkig leven te leiden?

7 EEN NIEUW ONDERWIJSMODEL

We zien een behoefte aan onderwijs dat naast academische kennis en vaardigheden bijdraagt aan het welbevinden van jongeren en hen helpt het vermogen te ontwikkelen om daar zelf duurzaam voor te zorgen. Zodat ze op school in allerlei opzichten een solide basis leggen voor een gelukkig en evenwichtig leven als volwassene.

Positief Onderwijs heeft tot doel:

- de mentale kracht van jongeren en hun vermogen om te floreren versterken;
- schoolprestaties te verbeteren door gericht aandacht te hebben voor het welbevinden van studenten
- Appreciative Inquiry, systeemdenken en positieve organisatie-ontwikkeling in te zetten om onderwijsinstellingen te helpen ontwikkelen tot instituten die op allerlei vlakken inzichten uit de positieve psychologie in de praktijk brengen.

Wij zien deze doelen als haalbaar en wenselijk. Met meer dan 2 biljoen kinderen wereldwijd in het onderwijs ligt er bovendien mogelijk grote impact. Als we het onderwijs veranderen, veranderen we hun levens. En dat heeft impact op de maatschappij.

8 MEER WETEN?

Kijk op de website van het International Positive Education Network:
www.ipositive-education.net/

In juni 2018 staat de Positive Education Accelerator gericht op het verder brengen van Positief Onderwijs.
www.ipen-festival.com

Bronnen:
IPEN's 2017 State of Positive Education Report: <http://www.ipositive-education.net/ipens-state-of-positive-education-report/>

Adler, A. (2016) Teaching Well-Being Increases Academic Performance: Evidence from Bhutan, Mexico and Peru. Publicly Accessible Penn Dissertation 1572

Seligman, M., R. Ernst, J. Gillham, K. Reivich & M. Linkins (2009) Positive Education: Positive Psychology and Classroom Interventions. In: Oxford Review of Education, vol. 35, p. 293-311.

White, M & S. Murray (2015) Evidence-Based Approaches in Positive Education. Implementing a Strategic Framework for Well-Being in Schools.

Cooperrider, D. & L. Godwin (2011) Positive Organization Development: Innovation Inspired Change in an Economy and Ecology of Strengths. In: K. Cameron & G. Spreitzer (eds) Oxford Handbook of Positive Organizational Scholarship. Oxford: Oxford University Press.

Cooperrider, D. (2017) Growing the Future Growers in the Field of Positive Education. In: White, M., G. Slemp & A. Murray (eds) Future Directions in Well-Being: Education, Organizations and Policy. New York: Springer Publishers.

Deze flyer is gemaakt door IPEN. Vertaald door Sanne Netten en Saskia Tjepkema.